

‘Al die adressen, dat werkte niet’

Hulp aan slachtoffers van seksueel geweld was te versnipperd. Het UMC Utrecht heeft nu alle expertise onder een dak.

Slachtoffers van een recente verkrachting of aanranding kunnen vanaf de opening komende dinsdag voor gespecialiseerde hulp terecht op één locatie: het Centrum Seksueel Geweld, gevestigd in het UMC Utrecht. De initiatiefnemers, coördinator Iva Bicanic en seksuoloog Astrid Kremers, hopen dat het bestaan van dit centrum slachtoffers over de streep trekt om zo snel mogelijk, liefst binnen een week, aan de bel te trekken. ‘Adequate eerste opvang vermindert het risico op het ontstaan van medische en psychische problemen.’

Hoe kwamen jullie op het idee voor dit centrum?

Bicanic: ‘Het duurt gemiddeld een half jaar voordat slachtoffers van seksueel geweld aan iemand vertellen wat er is gebeurd, en een jaar voordat ze hulp zoeken, blijkt uit onderzoek in het Psychotraumacentrum UMC Utrecht. Tegen die tijd zijn ze ontregeld, lijden ze bijvoorbeeld aan een posttraumatische stressstoornis of een depressie.’

‘Was nou eerder gekomen, dacht ik wel eens, dan is het risico op medische en psychische problemen kleiner. De politie heeft veel meer kans een dader op te sporen, als je binnen een week aangifte doet.’

‘Veel slachtoffers vonden de hulp versnipperd. Voor de aangifte, het onderzoek naar geslachtsziekten, de vaccinaties en de psychische hulp moesten ze telkens op een ander adres zijn. Dat werkt ontmoedigend. Twee jaar geleden zijn we om de tafel gaan zitten met de betrokken partijen met de vraag: hoe kunnen we hen beter helpen?’

‘Dat heeft geresulteerd in de oprichting van dit eerste Centrum Seksueel Geweld van Nederland. Hier zit alle zorg onder één dak. Er is vanaf dinsdag één telefoonnummer, 088 - 7 55 55 88, 24 uur per dag bereikbaar, voor slachtoffers die recent seksueel geweld in de provincie Utrecht hebben meegemaakt. Als uit de evaluatie over een half jaar blijkt dat deze aanpak werkt, hopen we dat elke regio zo’n centrum krijgt.’

Waarom duurt het zo lang voordat slachtoffers om hulp vragen?

Kremers: ‘Sommigen willen net doen of het niet is gebeurd. Ze willen onder de douche springen en er niet meer aan denken. Anderen zijn bang: voor de dader, voor de reactie van hun ouders; voor een stigma, of om niet te worden geloofd.’

Coördinator Iva Bicanic (links) en seksuoloog Astrid Kremers: ‘Was nou eerder gekomen, dacht ik wel eens, dan is het risico op medische en psychische problemen kleiner.’
Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

‘Een veelgehoord verhaal gaat ongeveer zo. Een meisje van 16 jaar wordt verkracht door iemand die ze kent van bijvoorbeeld werk, school of uit de buurt. Ze hebben wel eens een beetje geflirt. Ze vindt het wel leuk, tot de jongen een grens over gaat. Meisjes hebben dan vaak een gevoel van schuld, dat ze het zelf hebben uitgelokt. Of van schaamte.’

Bicanic: ‘Het gebeurt ineens, onverwacht. Door extreme angst kunnen mensen zich verlamd voelen. Het lukt ze dan niet meer om bijvoorbeeld te schreeuwen. Later denken ze dan: had ik me maar meer verzet. Die gedachten staan verwerking in de weg. Wij geven informatie over een dergelijke verlamming. Dat dit een normale reactie is.’

Wat gebeurt er als je dat telefoonnummer belt?

Kremers: ‘Je kunt worden doorverbonden met de politie als je aangifte wilt doen. Maar ook als je geen aangifte wilt doen, kun je via dit nummer terecht voor medische en psychische hulp bij het Centrum Seksueel Geweld.’

Wat gebeurt er in het Centrum Seksueel Geweld?

Bicanic: ‘In het Centrum Seksueel Geweld werken verpleegkundigen, kinderartsen, onderzoekers, infectiologen, gynaecologen, maatschappelijk werkers, psychologen en seksuologen samen. Niet elk slachtoffer heeft alle hulp nodig. Circa de helft van de slachtoffers van verkrachting verwerkt dit op eigen kracht.’

‘Het is gangbaar dat slachtoffers de eerste vier weken last hebben van bijvoorbeeld slaapproblemen, somberheid, hoofdpijn of buikpijn. Je geeft iemand eerst de gelegenheid om zelf te herstellen. Als je na vier weken nog steeds van slag bent, kan traumabehandeling beginnen. Die duurt zo lang als nodig is.’

Charlotte Huisman